

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA
A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: osztorfőnkön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előljárók, papok és gazdasági egyetemi tagok egész évre 8 K, ténitók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so: a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10,489. szám

Hajsza — Kossuth ellen.

(P.) Mikor a függetlenségi párt kettészakadása megtörtént, s Justh Gyula táborra pártszakadásért a cserbenhagyott vezérre: Kossuth Ferencre akarta ráháritani a felelősséget, akkor azt hittük, hogy csak prima furia beszélnek, vagy egy kicsit szépiteni akarják a maguk dolgát, mint a hogy a megszorult ember szokta; amire viszont a magyar nép elnéző mosolyival és flegmatikusan csak azt szokta mondani, hogy: „Mindenki úgy köti a sebet, a hogy lehet”. Reméltük azonban, hogy később tárgyilagossá érvekké iparkodnak majd állásfoglalásukat, illetőleg a vezéri zászlótól való elpártolásukat mentesíteni, s a személyes invektívákkal annál inkább felhagynak, mivel egyfelől nem szép dolog az embernek a saját fészket bepiszkítani, másfelől pedig még csak föltételezni is abszurdumnak látszott, hogy ebben az országban valaha hajsztát indítsanak a Kossuth-név viselője ellen.

Am az események — nagy és méltó megdöbbenésünkre — mégis azt bizonyítják, hogy ami hihetetlennek látszott, valósággá lett: Justh Gyula táborra rendszeres hajsztát indított Kossuth Ferenc ellen; s ebben a hajszában a tábor vezetője, Justh Gyula viszi a zászlót, aki szenvedélyes temperamentumának egész vehemenciájával keresve keresi az alkalmat, hogy hajdani vezére és régi elvtársa ellen méltatlan támadásokat intézhessen.

A méltatlan támadások pedig természetükben fekszik, hogy vagy álokoskodásokon, vagy ferdítéseken és félremagyarázásokon alapulnak. Így történik ez a szóbanforgó támadásoknál is, amit egy pár példában nyomban megvilágíthatunk.

Például a többi közt azt vetik szemére Justhék Kossuth Ferencnek, hogy azt mondotta, hogy a függetlenségi párt „idő előtt” jutott többségre. Hát ez a mondás így kikapva egy fejtegetésből, minden bővebb magyarázat nélkül, talán furcsának tűntetik föl. De ha igazságosak lettek volna Justhék, akkor azt is elmondották volna, hogy miképpen magyarázta meg Kossuth Ferenc ezt a kijelentését. El kellett volna ugyanis beszél-

niök, hogy Kossuth kifejezte, hogy a többségnek kötelessége az adott helyzetben megvalósítható célokért küzdeni; amikor pedig azt tapasztaljuk, hogy a függetlenségi törekvések közül ez idő szerint még azok is hajótörést szenvednek a királyi hatalom ellenállásán, amelyeket a 67-es kiegyezés biztosít, akkor csakugyan kedvezőtlen időben jutott többségre a függetlenségi párt, mert a kormányzati hatalom gyakorlása csak úgy volna módjában, ha elvein csorbát ütne. Az országra nézve jobb és gyümölcsözőbb lett volna tehát, ha a függetlenségi párt többségre jutása oly időben történik, amikor a viszonyok alakulása folytán lehetséges lett volna, a koronával való békés megegyezés útján, a pártelvek gyakorlati érvényesítését keresztül vinni.

Hasonló megítélés alá esik és az előbb említett konkrét példával szoros összefüggésben áll Justhnak az a kritikája is, amit Kossuth Ferencnek a selmecbányai küldöttséghez intézett beszédéről, illetőleg annak azon részéről mondott, melyben Kossuth megjegyezte, hogy a pártszakadásnak előnye az, hogy a párt megszűnt a parlament abszolút többsége lenni. Hiszen Kossuth elég magyarul megmondta — de Justh ezt elhallgatta — hogy úgy érti ezt, hogy a kisebbségbe jutott helyzettel a párt felszabadult abból a kényszerhelyzetből, hogy a kormányzati hatalomért elvi áldozatokat hozzon és most már fesztelenül folytathatja az alkotmányos küzdelmet a pártprogram megvalósításáért mindaddig, míg a koronát a törvényes követelések megadásának szükségességéről meggyőzni sikerül.

Persze, ha Kossuthnak minden ezen fejtegetéseit a valósághoz híven és a maguk teljességében tárták volna a közönség elé, akkor nem lett volna alkalom Kossuth megtámadására. Pedig úgy látszik, a Justh táborában most az a fő, hogy Kossuthot és vele együtt mindazokat, akik higgadt, reális politikát akarnak követni, a nemzet előtt lejáratassák.

Eltekintve attól, hogy ez a taktika feltétlenül csütörtököt mond, mert a magyar népben kiirthatatlanul él az a meggyőződés, hogy Kossuth Ferenc személye és az

ősi függetlenségi politika elválaszthatatlan egymástól — arra figyelmeztetjük a Justh-pártot, hogy ha sikerülne nekik célt érni, akkor az a szomorú dicsőség jutna osztályrészükül, hogy kitünően szolgálták osztrák elenségeink érdekét. Mert ha a kettészakadt függetlenségi párt egymásra tör, akkor bizonyára a mesebeli két oroszán sorsára jut, amelyek tudvalevőleg addig tépték, szaggatták, marcangolták egymást, amíg utóljára nem maradt belőlük egyéb, mint mindegyiknek — a sörénye.

Vigyázzatok urak, az osztrák kétfejű sas prédára éhesen várja az ártatlant megindított áldatlan testvérharc fejlődését. Ha ti ahelyett, hogy összefognátok a többi hazafias elemekkel a közös védelemre, önvéreteket marcangoljátok, a kétfejű sas könnyű zsákmányhoz jut. És jaj nektek, ha ezért viselnetek kell a súlyos felelősséget a történelem ítélőszéke, a nemzet és a saját lelkiismeretetek előtt!

POLITIKA.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A karácson ünnepé pár napi szünetet hozott a politikába. Az utóbbi napok eseményei után, amelyek annyi változatossággal és oly gyors rohamossággal kergették egymást, ez a rövid szünet alkalmat nyújt arra, hogy talán objektívebben, mélyrehatóbban vegyük fontolóra a válság újabb fázisait és higgadtan formáljuk meg véleményünket az eseményekkel szemben.

A korona megbízása alapján Khuen-Héderváry Károly gróf és Lukács László puhatolódzó tárgyalásokat folytattak az egyes pártok vezetőfőfiaival, hogy minő feltételek mellett volna lehetséges egy esetleges kibontakozás.

Álljunk meg rögtön itt egy pillanatra. Hogy a korona a kabinet tagjainak mellőzésével szólította fel a két — parlamenten kívül álló — államférfiut a tárgyalások folytatására, az világos jele annak, hogy a kormány kibontakozási tervei nem nyerték meg az uralkodó hozzájárulását.

Ez nem újság, tudott dolog, hiszen a kormány épen azért sürgeti lemondásának elfogadását, mert kibontakozási programja nem talált meghallgatásra. Ámde a kormány kibontakozási tervszete körülbelül addig a határig ment el a nemzeti követelések ez idő szerint való le- mérséklésében, amely a végső határ és amelyen túl már egy lépést sem tehet, ha nem akar elvárulást elkövetni.

Másrészt ennek a programnak a parlament csak részben támogatója, egy tekintélyes rész, a pártok között most többségi helyet elfoglaló Justh-párt, sokkal intranzigensebb álláspontra helyezkedik.

Hát mivel tárgyalnak ezek az urak, kiket akarnak megnyerni a kibontakozásnak, micsoda alapon gondolják a megoldást?

Ha hoztak engedményeket, a melyek akár az egyik, akár a másik csoport álláspontjához való közeledést jelentenek, akkor sikerrel biztathat missziójuk. De akkor mért kell nekik jönni, póhatolódzni, tárgyalni, paktálni, mikor ő nélkülük sokkal simábban menne a dolog, — a korona egyszerűen kijelentené, megadom a nemzet követeléseit — és nyomban el is volna hárítva a kibontakozás útjából minden akadály. Mi azonban bajosan hisszük, hogy a korona megváltoztatná felfogását, amelynek már annyiszor és oly határozottan adott kifejezést. Különben is, ha Lukács és Khuen-Héderváry engedményeket hoztak volna, bizonyosan sippal-dobbal kürtölték volna már előre, minő nemzetboldogító vívmányokat rejtegetnek tarsolyukba.

Nem, Lukácsék semmiféle koncessiót nem hoztak, ebben nem lehet semmi kétség. Hát akkor mi ezeknek az uraknak a missziójuk? Semmi más minthogy leszerelésre bírják a pártokat, megpuhítsák a nyakas kuruckodókat, a hatalom ígéretésével levegyék a lábukról a szilárd elvhüeket.

És ez a számítás egyenesen arra van építve, hogy ilyen erkölcstelen alapon épen a Justh-pártot fogják megszedíteni. Igazán, tulságos me-részség ép róluk feltételezni ennyi elvtelenséget, mikor tudvalevő, hogy soha sem küzdöttek a hatalomért, hanem mindig az elvekhez ragaszkodtak, sőt ebben odáig mentek, hogy merev felfogásukban talán nem is mindig tartották szem előtt a politikai ésszerűség törvényeit.

Mi eleve kizártnak kell, hogy tart-suk, hogy ilyen alapon ezeknek a tárgyalásoknak valami sikerük lehessen. És nyíltan kimondjuk, nem is tartjuk komolynak e két ur egész misszióját. Ezeknek a tárgyalásoknak nincs más célja, minthogy az időt vesztessék velük. A tulajdonképeni cél pedig az, hogy a kormányt, a melyben a nemzetnek eddig teljes bizalmát élvezett egyének foglalnak helyet, ex-lexbe kergessék.

Az ex-lex súlyos veszedelmeket rejt magában. De kétszerte súlyosabb lenne most, amikor pénzügyi nehézségek felidézése mellett a kormány politikai reputációját is mélyen érintené. Ezt az örömet semmi esetre sem szabad Bécsnek megszerezni!

Lapunk mai száma 8 oldal.

HIREK.

— **Mélyen t. Olvasóink-, munkatársaink- és lapunk minden jóakarójának boldog karácsoni ünnepeket kívánunk!**

— **Tizenöt év múltán.** Isten segédelméből, m. t. olvasóink, munkatársaink s általában Udvarhelyvármegye közönségének támogatása, áldozatkészsége és ami szerény működésünk folytán, a „Székely-Udvarhely” mai napon betöltötte tizenötödik évét. Másfél évtizedes multra tekinthetünk vissza. Ennyi ideje, hogy Udvarhelyvármegyében az első életképes újságot: a „Székely-Udvarhely”-et a Megváltó születése napján utnak indítottuk... Ez alkalomból hálás szívvel emlékezünk meg mindazokról, kik akkor és azóta támogattak. Szerény működésünkről bírálattal nem mondhatunk. Erre nincs is szükség. Legfényesebb tanubizonyosság arra, hogy a „Székely-Udvarhely” hézagot töltött be, az elmúlt másfél évtized. Szeretettel kérjük m. t. olvasóinkat, munkatársainkat, tartsák meg jövőre is e lap iránt tapasztalt jóindulatukat. Mi viszont ígérjük, hogy a város és vármegye s általában a székelység közérdekét hiven, becsületesen fogjuk szolgálni. Politikai tekintetben pedig a 48-as függetlenségi Kossuth-párt elveit követjük. Mert szent meggyőződésünk, hogy Kossuth apánk vére, a nagy szabadsághős fia: *Kossuth Ferenc, aki atyja mellett nőtt fel és Tőle tanulta szeretni e hazát, áruló soha sem lehet.* Mindenki inkább megtagadhatja multját, véthet a magyar haza függetlensége, önállósága ellen, de Kossuth fiának helyt kell állania, ő a haza jövőjét veszélybe nem sodorhatja. M. t. olvasóink szíves támogatását remélve, az előfizetések megújítását és a „Székely-Udvarhely”-nek ismerőseik körében leendő terjesztését kérjük. Teljes tisztelettel a szerkesztőség és kiadóhivatal

— **A szent Antal estély folyó hó 27-én** (karácson harmadik ünnepén) következő műsorral tartatik meg a róm. kath. főgimnázium nagytermében. Kezdete este fél 8 órakor. Ének Szent Antalhoz; előadja Szabó Antal. Zongorán játszik Jakab Miklósné. Ferenczy Lenke szavalja Szemlér Ferenc ez alkalomra írt költeményét. Énekel: Gyarmathy Ildikó, zongorán kíséri Jakab Miklósné. Szabad előadást tart Orbán János székelykereszturi plebános. Zongorahegedű ketős előadja Bagó Mariska és Dézsy Lajos káplán. Énekel Balint József, kíséri a helybeli zenekar. Rendezők: Özv. Gonda Jenőné, Lukácsffy Teréz, Persián Jánosné, Tamási Péterné, elnök Dr Vass Lajosné.

— **Vasuti közlekedésünk és a posta.** Hétfőtől kezdve immár jön es megy harmadik vonatunk is. Személyszállítás tekintetéből ez üdvös dolog és elismerést érdemel az illetékesek részére. Azonban postai közlekedésünk egészen felfordult állapotba került. Ami sem hivatali, sem kereskedelmi és ipari tekintetből nem hasznos, sőt egyenesen káros. Még ha pontosan beérkezik is a reggeli vonat, akkor sem jutunk hozzá levélpostai küldeményeinkhez d. e. 10—11 óra előtt és így ugyanaz napon valamit elintézni, szinte lehetetlen dolog. Eddig a vonat indulásáig egyszerű leveleket feladni lehetett az állomáson is. Most, ha 1 óráig a levélszekrénybe nem dobjuk, lemarad, mert a vonatszámélyzet szállítja a postát, az pedig feldolgozni nem tudja. Hát a szegény Székelykereszturiek! No azok még mustárabb helyzetbe kerültek. Levél és hírlapküldeményüket az orruk előtt elhossa a vonat s Székelyudvarhelyről visszahozza, hogy másnap, egy egész nappal később megkaphassák. Ezt az állapotot sürgő-

sen meg kell szüntetni. Állít-ák vissza délutáni vonatunkhoz a postakísérőt, mert másképp rend nem lesz.

— **Fillérestélyek karácsonát** rendez a helybeli polgári önképző és segélyző egyesület a hó 26-án, karácson másodnapján a Budapest-szálló színháztermében. Gyarmathy Ildiko monologot ad elő, Bálinth József joghallgató enekel, Olasz Péter szaval, ifj. Szemerjay Károlyné enekel és Lázár Gabi magánjelenetet személyesít. Műsor után reggelig tartó tánc lesz. Az estélyt Fischer Ferenc elnök, ifj. Szemerjay Károly alelnök, Tamás Ilonka és Annuska rendezik. Kezdeté pont fél nyolcórakor. 500 drb nyereség tárgyat sorsolnak ki, egy gazdagon díszített karácsonfa főnyeresémmel. Személyjegy 1 K páholy 4 K karzati ülő 60 fillér, álló hely 40 fillér.

— **Városi képviselők választása.** Székelyudvarhely város képviselőtestületéből 20 tag helye folyó hó 30-án választás útján töltetik be. Ugy az I-ső, mint a II-ik kerület 10—10 rendes és 5—5 póttagot választ. — Választási hely a tanácsház terme.

— **Uj postaügynökség.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Székelyszenttamás községben postaügynökséget engedélyezett, amely működését január hó 1-én kezdi meg. Kézbesítő kerületébe Székelyszenttamás, Tibód és Ülke községek osztatnak be.

— **Kosaras táncmulatság.** Homoródszentpál és vidékének ifjúsága Homoródszentpálon az áll. iskola összes helyiségeiben a hó 27-én este 8 órától kezdődőleg jótékonycélu kosaras táncmulatságot rendez személyenként 1 K 60 fillér belépési díj mellett. Családjegy 3 K A mulatság elnöke Kisgyörgy Sándor, alelnökei Kendi István és Sándor Kálmán. Ifj. Ravasz Miklós titkár, Kiss Béla pénztárnok, Gergely János és Agyagási Sándor ellenőrök. Ezeken kívül még huszonegy tagu rendező bizottság fogja biztosítani az est sikerét.

— **Gazdasági Egyesületünk közgyűlése.** Udvarhelyvármegye Gazdasági Egyesülete ez évi őszi közgyűlését hétfőn délelőtt Ugron Ákos főispán, egyleti elnök vezetésével tartotta meg. Elnöki bejelentések során a főispán fájdalommal konstatálta, hogy a tejszövetkezetek alakítása nem a kellő gondnal és körültekintéssel eszközöltetett. A behozott tarka marhák jelentékeny része elpusztult. Az egyesületnek tehát meg kell maradnia az ősi erdélyi marha propagálása mellett. Közgazdaságunk egén mutatkozó felhőkre mutatva, kiemeli Darányi miniszter érdemeit, melyeket a gazdaközönség érdekei védelmezésében szerzett. Az elnöki megnyitó nyomán a közgyűlés Dr Darányi miniszternek bizalmat szavazott és az elnökséget felkéri, hogy erről a minisztert táviratilag értesítse. Hlatky Miklós titkárnak a jövő évre szóló munkatervvezetét, Ugron Zoltán, Jéddi Tamás és Székelyhidyi Viktor felszólalása után, egyértelműleg elfogadták. E szerint feladatul kitűzte az egyesület a gazdasági szakértelem fejlesztését a nép körében felolvasásokkal a kirendeltséggel egyetértőleg. Az üszöbeszerzési és állattenyésztési alapokból tenyésztőszőkeket vásárolnak az állatállomány szaporítására. A szűzgulyát főtartva, fejlesztik és hozzáférhetőbbé teszik. Tenyészállatkiállításokat rendeznek. Felsőősfalván faipari tanfolyamot tartanak. Ha a vásártér-rendezik, a kiállítási szint Székelykereszturon felépítik. A kirendeltség támogatásával a homoródi járásban

egy-két mintagazdaságot létesíttetnek. A vármegye gazdasági érdekeit szolgáló baromfitenyésztő és méhészegyleteket támogatják. A vármegye természeti kincseinek értékesítésére alakuló társulatokat, vállalatokat erkölcsileg támogatják. Az erdélyrészi kirendeltség vármegyénket érdeklő intézkedéseit és az országos gazdasági társadalmi mozgalmakat támogatják. Az 1910. évi költségvetést megállapították 4130 K bevétellel és megfelelő kiadással. A hiányt a földmiv. miniszteriumtól kérelmezik. Balázi Dénes birtokost választmányi tagnak választották. Az O. M. G. E. és a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségében az egyesület képviselővel Ugron Ákos, Ugron Zoltán és Hlatky Miklós bizattak meg. A jegyzőkönyvet Szabó Gábor és Zonda József hitelesítik. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **A székely gazdák és a Balkán-szerződés.** Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület hétfői közgyűléséből a következő táviratot intézte Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez:

Udvarhelyvármegye gazdasági egyesületének mai közgyűlése Nagyméltóságodnak a Balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződések ügyében a gazda társadalom érdekeit védelmező eljárásáért hálás köszönetét tolmácsolja s kéri a Mindenható, hogy Nagyméltóságodnak ez irányban való munkálkodásához erőt és kitartást adjon. Ugron Ákos elnök, Hlatky Miklós titkár.

— **A sóvidéki emlékirat.** A parajd-székelyudvarhelyi vasut kiépítése érdekében megindult mozgalom, helyes irányban terelődött *Benedek Kálmán* bányanagy, *Hadnagy Mihály* plebános, tvh. biz. tag és *Kádár Gyula* községi jegyző memorandumot terjesztettek be vármegyénk törvényhatóságához. Emlékiratukban számszerűleg is kimutatják a nevezett vasut kiépítésének előnyösségét és fontosságát. A magunk részéről örömmel csatlakozunk a memorandumban kifejtett állásponchoz s hiszszük, hogy az illetékes körök azt megérdemelt gondossággal kezelik és a székelység javára, szintén maguké-
vá teszik. Mert pillanatig sem szabad elfeledni, hogy Udvarhelyvármegye az adott viszonyok között, vasuti tekintetben a legmostohább elbánásban részesült. Ezen pedig feltétlenül és sürgősen segíteni kell. Segíteni adpig, amíg nem késő. Különben, mint lapunk zártakor értesülünk, a sóvidéki községek közel száztágu küldöttsége tisztelettel Ugron Ákos főispánnál és az alispánnál, kik közül különösen a főispán meleg szeretettel tette magáévá az ügyet s annak megvalósításáért minden befolyását latbavetni ígerte.

— **A házadóról szóló törvény** 1910. évi január hó 1-ével életbe lép. E szerint a házbéradó ott, hol a lakosság száma ezerezen felül van, de a 15 ezeret el nem éri, 11 százalék. Hol pedig a lakosok száma az ezertul nem haladja, 9 százalék. 10 évi adómentesség illeti az új és 8 évi az újra épített házakat. Az adómentességet az építkezés befejezésétől számított 45 napon belül a pénzügyigazgatóságtól kell kérelmezn.

— **Az erkölcsi nevelés biztosítása.** E címen Kriza Sándor homoródmási áll. elemi iskolai igazgató tanító határozati javaslatot terjesztett be a dec. 18-iki megyei tanítógyűléshez. E javaslatot az egyesület elfogadta és így határozatilag kimondotta, hogy: 1. Az erk. nevelés biztosításának jól felfogott érdekében közgyűlésünk szükségesnek találja, hogy az érvényesülhető magyar nemzeti nevelés követelménye szerint, — az 1868-ik égi 38-ik t.-c. 57-ik §-a bõvítették államhatalmi intézkedések-

kel akként, hogy a hittani tettek hitfelekezeti színezetű tanítása — (dogmatizáló vallás-erkölcstan tanítás) — még a felekezeti jellegű iskolákban se, — annál kevesebb az állami- és közs. jellegű iskolákban ezután se nyerjen semmi tért. — 2. Közgyűlésünk elvárja valamennyi tan. egyl. tagtól az erk. nevelés biztosítása érdekében, hogy önmagának, a néptanítónak tiszta erkölcsi egyénisége, a gyermekek iránt tartozó szelid, nyájas-sággal párosult, komoly szeretete érvényre jut teljesen néptanítói munkássága közepette. 3. Szükségesnek találja közgyűlésünk, hogy az erk. nevelés biztosításának sikeréért az iskolai tankönyvek, kiváltképen az elemi népiskolában használandó olvasókönyvek olyan tartalommal irassanak meg, hogy azokban a legfontosabb erkölcsi elvek erk. szabályok szemlélhető (elbeszélési alak) példákban legyenek közölve; továbbá szakértelemmel válogatott imádságokat hazafias, istenes énekeket is tartalmazzanak. 4. Kiválóan figyelemre méltó követelménynek találja közgyűlésünk azt, hogy az elemi népiskolai tanulók tanulják meg szórul-szóra beemlékezve és fennhangon el is mondani tudják: „Mi atyánk, ki a mennyben” stb. imáikra Károli G. féle biblia szöveggel, — továbbá: Kőlcsey F. „Himnusz”, Vörösmarti M. „Szózat”, Petőfi S. „Honfidal” és Berzsenyi D. „Fohászkodás” c. imaszerű magyar irodalmi műremekeket a magyar állam területén és főhatósága alatt levő minden fokozatu és jellegű iskolában, félreérthetetlenül magyar nyelvű szövegekben. E követelmény nem teljesítése esete miatt, fegyelmi vétség esete terheljen mindezen iskolafentartó hatóságot és tanítót is egyaránt a megállapított eseteknél. 5. Az erkölcsi nevelés mélyreható, magyar nemzeti irányának im, a kijelölhetőségért közgyűlésünk őszinte háláérzetével és a legtisztább hazafias bizalommal üdvözlöi Vallás és Közokt. M. kir. Miniszter, Gróf Apponyi Albert ur Ö Nagyméltóságát.

— **A tanoncok ruhasegélye.** A helybeli iparostanonciskola felügyelő bizottsága ez évben is abban az öröndetes helyzetben volt, hogy több iparos tanoncot részesíthetett ruhasegélyben. Erre a célra az udvarhelyvármegyei iparfejlesztő bizottság Ugron Ákos főispán hathatós támogatásával a marosvásárhelyi iparkamarától 300 koronát eszközölt ki, melyet a saját pénztárából 100 koronával töltött meg. E 400 koronát a helybeli fazekasok társulata 40 koronával, a csizmadiai társulata 30 koronával, az asztalosok társulata 5 korona adománnyal 515 koronára egészítették ki úgy, hogy 62 szegény iparostanoncot öltöztethetett fel a bizottság részint egész rend ruhával, részint jó meleg kabáttal, nadrággal vagy csizmával. A ruha darabokat Szabó József és Orbán Antal helybeli szabók szállították, a csizmákat pedig Deák István helybeli csizmadia mester. Minden szónál szebben beszél a tett. A felruházott tanulók hálája és a bizottság forró köszönete kísérje az adakozók nemes cselekedetét. — A tanonc iskola bizottsága.

— **A város dobosa meghalt.** Kakasi Domokos 19 évig volt Székelyudvarhely város dobosa. Nála nélkül árverezés nem történhetett. Régebben és újabb korban is valószínűségi élő újság volt. Ha liba, malac vagy egyéb jószág elveszett avagy „felfogatott”, ő adta tudtára a komunitás közönségének. Tegnapelőtt délután 3 órakor kísérték örök nyugvó helyére a 66 éves öreg, kinek elhunytát felesége és öt gyermeke siratja. Ő, aki hivatásból kifolyólag állandóan zajt csinált, nyugodjék csendesen!

— **Szerkesztői üzenet.** Több közleményünk térszűke miatt jövő számunkra maradt.

SZENT KARÁCSON.

Valami selymesen lágy, valami vakítóan fehér, valami misztikusan borongó jut eszünkbe, valahányszor elérkezik szent karácson szüzi ünnepe, a Megváltó poétikus születési év fordulója.

Talán nincs is kedvesebb, melegebb, mosolygósabb valami, mint ez a gyönyörű évforduló, mely vidámságot, derűt, örök tavaszt varázsol a megkínzott emberi lelkekbe. Felemeli a porba hullottakat, megvigasztalja a reményt vesztettét, új erőt sugároz a kimerültbe, s aki feketének, rutnak, bemocskoltnak látja a világot, annak, miként a lobogó szövetnek, új fényt nyit a sötétségben. Vakítóan fényes, pátolatszerűen fehér ez az ünnep, a kereszténység, de talán az egész kultur világnak eme fenséges ünnepe. Hiszen, ha csak a mi szűkös világunkat tekintjük, az egész országban, felekezeti tekintet nélkül, nem akadunk egyetlen családra sem, amely ezt a fényes, ezt az illatos, langyos tavaszt varázsoló ünnepet meg ne ülné. Megülük szent Karácson ünnepét, mert jól esik ünnepelni az új eszme, a Megváltó új eszme születésének évfordulóját.

Az egyenlőség, a szegénység symboluma ez az ünnep, a nagy Megváltó eszmének a juhok s tehének istállójában való megszületését eszményesíti; a kis születésből, halhatatlan Istenfiává történt felemelkedést magyarázza.

S valljuk be őszintén, jól esik mindnyájunknak az az érzés, hogy nem csak királyi bitor, nem csak az óriási felesleggel rendelkező gazdagság képes a nagy férfiak megteremtésére, hanem a szegény, az elhagyott, az üldözött betlehemi asszony is világra szülheti az egész Mindenség Megváltóját, ezer és ezer esztendőkön keresztül az emberiség egyetlen lelki vigaszát.

S ez jellemzi ezt a gyönyörű misztikusságában, kedvességében melegségében utólráhatatlan ünnepet s ezért kedvelik mindenütt, vallásfelekezetekre való tekintet nélkül, a hol csak a kultúra belevitte a köztudatba az Istenfiának, a Megváltónak születését s a hozzáfűződő bájosan egyszerű legendákat.

S megszületett a Megváltó. Nem bitorban, nem bársonyban, még csak irigylésre méltó gazdagságban sem, hanem elhagyatva, szűken meghúzódva egy barom istálló állati párakkal telt létkörében, a szeliden kerdő, s minden emberi jóságot

magában foglaló ártatlan báránykák társaságában. A szelidség! Ez volt az irányító eszme. A szelidség, melynek következménye a türelmesség. Ezt hirdette szóval s írásban egyaránt a Megváltó s a szeretetet, mely embertársaink iránti kötelességteljesítésben nyilvánul.

A szeretet, a szelidség s a türelem, ez a szentháromsága a Megváltó hitének s mindenki, aki magát az ő hívének vallja, e három tulajdonságban kell, hogy kiváló legyen. Csak így érheti el majd azután azt az eszményi emberi magaslatot, melyre épen a szeretet vallása igyekszik az eldurvult embereket vezérelni.

A szeretet! Oh, hogy mennyire kiveszett a mai emberek szívéből ez a gyönyörű érzelm. A szeretet, mely mindent megbocsát; a szeretet, mely kiegyenlíti az ember s ember közötti különbségeket. Az élet az ő rohanó áradatával, a küzdelem a létért, a tülekedés a száraz kenyérért s az igyekezet a másikat megelőzni, mind odahatottak, hogy az emberi méltóságot leginkább jellemző érzés, a szeretet kivesszen az emberekből. Csak ilyenkor, mikor a Megváltó szent Eszmének születési évfordulóját üljük, csak ilyenkor, ötlük ez mázsás igazságok képében szemünkbe. Ilyenkor látjuk, hogy a szeretet vallását hívők sorában, mennyire megritkult a szeretet s minő kevesen követik a Názáreti Mester szent ígét: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.

A mai kor emberei nem szeretik egymást. Mind az az emberi gyöngédség, mely bennük lakozik, a gyűlölet tüzeiben nyer kielégítést. Gyűlölni, megvetni, egymásnak ártani, ez a cél, a mely az eszközöket szentesíti. Szent karácson ünnepén magukba szállanak a bűnösök. Az éjféli misére hívó harangok áhitatot terjesztenek a csendes, selymes lepellel borított világra. Ha a zsolozsmák enyhe dallamai, a tömjénfüst szent érzelmekre ragadó illata elég erős lenne nem csak egy nap, pár óra, esetleg percre az emberi kemény szívűséget meglágyítani, akkor mi is nagyobb örömmel, több meglepődéssel köszöntönők ezt a gyönyörű, ezt a szent, ezt a minden istenit magában foglaló ünnepet, szent Karácson.

Vajon mi volna nemesítőbb hatással: Ha a mai nemzedék azt láthatná, hogy milyen volt a világ kétezer év előtt, vagy milyen lesz kétezer év múlva?

BÖLCSESEGEK BÖLCSESEGE.

Irta: Dr. Király Péter.

Kimerülünk a nagy okoskodásban Feszegetjük az ember ős jogát, Vitatjuk, hogy az emberek mindnyájan Egyenlők, édes testvérek, komák. Tollatlan és kétlábu valamennyi, Szeret jóbékességben inni, enni, Legkiváltképpen szereti önmagát, Gyűlöli a nyomort és a halált.

Tagadhatatlan, hogy mindez igaz... Egyenlők azért mégsem lehetünk, Pusztába kiáltó szó minden vigasz, A mely mindennél jobban fáj nekünk. Tehetetlen fájdalunk ősí átká, Ezt a balsorsot odamagyarázza: Hogy emberi bűn, és emberi gazság E földön minden igazságtalanság.

Tehetetlenül egymást üjtük, verjük, — Megölné a szegény a gazdagot; Az erőstől az erőt irigyeljük, A gazdagtól a kincset, aranyot. Feledve azt, hogy mihez van jogunk, Versenyre kelve garázdálkodunk... — Egyenlő az ember, mert mind ahány E földön él, gazember és zsvány.

A legjobb dolga annak van közöttünk, Ki jólétben, vagyonban született... Mig mi, szegények, veszdünk, küzdünk [kődünk]

Keresve a napélő kenyeret: — Ők, puha bársony nyugágyukra dőlve Fittyet hánynak jelenre és jövőre, Nyomort, inséget, álmukban ha látnak: Összeszidják érte az Istent másnap. És mit tehetünk a semminél többet? A pap, a bölc, megnyugvást javasol: „Bűnös, vakmerő a ki vért és könnyet Isten ellen lázadva pazarol...”

De bár tiszteljünk bölcset, lelkipász- [tort, S drága adónak tekintsük a vért: — Te magyar nép, mégis tépd el a lán- [cot S lázadj fel ősi szabadságodért.

Mit ér nekünk a bölcsek nagy mondása, Mit ér nekünk a vallás és a hit... Gyáva rabszolga nép könnye, fohása, Gyávásra, szolgásra tanít. — A ki semmi jót nem tehet e földön, Verjen agyon egy osztrák bestiát! — Nem kell, hogy az Istenhez kö- [nyörögjön, Az néki ugyis mindent megbocsát.

(Debrecen.)

Székelyudvarhely rendezett tanácsu város Takarékpénztárának alapszabálytervezete.

Alapítás. 1. §. Székelyudvarhely város, hogy a takarékpénztári ösztönt előmozdítsa, a tőkegyűjtést megkönnyítse, továbbá, hogy a földmivelés, ipar, kereskedelem hitelügyeit kielégítse, végre, hogy a város közjövődélmeit gyarapítsa, saját pénzügyeitől pénzügyintézetet alapít.

Cég. 2. §. E pénzügyintézet: Székelyudvarhely város takarékpénztára címet, cégét és hivatalos pecsétjén ugyane feliratot viseli.

Székhely. 3. §. Az intézet székhelye Székelyudvarhely város.

Fennállás. Az intézet fennállása határidőhöz kötve nincs. Fennáll mindaddig, míg megszüntetését a város, mint tulajdonos jogérvényesen el nem határozza.

Irányelvek. 5. §. A takarékpénztár működésére nézve a város irányelvül állapítja meg, hogy a betéteket az általános pénzpiac helyzete szerint kamatoztassa és a hitelt kereső közönségnek a lehető kedvezményeket nyújtja. Ennélfogva az intézet a takarékpénztárak rendes üzletkörét túl nem hághatja, kockázatos vállalatokba nem bocsátkozhatik. Egyebekben az intézet működésére nézve az 1875. évi XXXVII. t.-c.-nek, e vonatkozó miniszteri rendeleteknek és jelen alapszabályoknak rendelkezései az irányadók.

Alaptőke. 6. §. A takarékpénztár alaptőkéjét a városi tisztviselői nyugdíj-alap 80,000 koronányi összege képezné, a mely után 4 és fél százalékos kamatot fizet mindaddig, míg e tőkét a takarékpénztár visszafizeti.

Tartalék alap. 7. §. Az intézet üzletkörében előforduló rendkívüli veszteségek fedezésére első sorban az évi üzleti nyeresémet, ha ez kimerül, a tartalék alap fordítandó. A tartalék alap gyarapítására szolgál: a) minden évi üzleti tiszta nyeresémetnek legalább 5 százaléka; b) az ezen alap javára megszabott egyéb javadalmazások; c) a törvény értelmében elévült egyéb betétek és letétek.

8. §. Válság és nagyobb veszteség esetén a tartalék alap, sőt maga az alaptőke is a veszteségnek és pedig a hitelezők, betevők és zálogtulajdonosok jogos igényeinek aránylagos kielégítésére szolgál. Az alaptőke és a tartalék alap összegén felül a város kártérítést nem vállal.

Szervezet. 9. §. Mivel a pénzügyintézet községi tulajdon, szervezetének és igazgatásának jellegét ez a körülmény adja meg. E szerint a takarékpénztár ügyeit intézik: a) a városi képviselőtestület; b) a választmány; c) az elnök; d) az igazgató; e) az igazgatóság; f) a felügyelő bizottság; g) a napibiztosok h) a tisztikar.

Képviselőtestület. 10. §. A takarékpénztár ügyei felett a kizárólagos rendelkezési jog a városi képviselőtestületet illeti, a mely azt részint közvetlenül, részint kiküldöttéi, a takarékpénztári elnök és a takarékpénztári választmány által gyakorolja.

11. §. Közvetlenül a képviselőtestület hatásköréhez tartozik: a) az évi zárszámadás jóváhagyása, vagy a jóváhagyás megtagadása s utóbbi esetben megfelelő zárszámadás be-terjesztésének elrendelése; b) az alapszabályok megváltoztatása, új alapok létesítése, új állások rendszerezése; c) a takarékpénztári választmány és a tisztviselők megválasztása; d) az évi tiszta nyeresémet megállapítása és hova-fordítása felett való rendelkezés; e) esetleg a takarékpénztár megszüntetésének kimondása s a felszámolás elrendelése; f) a takarékpénztár igazgatóságának egyes esetekben befektetésekre és vállalatok alapítására, avagy azokban való részvételre, felhatalmazása, ill. utasítása. A takarékpénztár hitelügyeire és kezelésére, míg azokat az igazgatóság és választ-

mány az alapszabályok értelmében intézi, a képviselőtestület közvetlen befolyást nem gyakorol.

12. §. A választmány, az igazgatóság és tisztikar fölé rendelt bizottság, mely az intézet belső ügyeiben — a képviselőtestület részére fentartott jogokat kivéve — önállóan intézkedik, így az intézet igazgatásában közvetlenül is részt vesz s mint ilyen, intézkedéseiről felelős. A választmány 31 tagból áll. A választmánynak választás alá eső tagjai három évenként hat évre választatnak. A város képviselőtestülete a maga kebeléből, titkos szavazással 28 választmányi tagot és 14 póttagot választ. Jelen alapszabályok életbe lépése után három év elteltével a póttagok kilépnek s a 28 választott választmányi tag közül sorshuzás után 14 kiesik, kik azonban újra választhatók. Ezután minden 3 évben kilépnek azok a rendes választmányi és póttagok, a kik a szabályszerű hat évet már kitöltötték s így a képviselőtestület 3 évenként 14 rendes választmányi és 7 póttagot választ. A város polgármestere, tisztviselője és számvevője a választmánynak hivatalból tagjai. Az időközben megüresedett rendes választmányi tagsági helyekre a póttagok a választmány által sorrendben hívandók be.

13. §. A választmány hatásköre a következő: a) a választmány az igazgatóságot, a felügyelő-bizottságot, a napi biztosokat, és a tisztikart az ügykezelésben támogatja, egyszersmind az ellenőrzést gyakorolja; b) az igazgatóságot, a felügyelő-bizottságot a maga kebeléből választja; c) az igazgatót, ki az intézetben a hivatalos órák alatt, állandóan jelen lenni tartozik és semmi más hivatalt az igazgatóin kívül nem viselhet, szintén az arra alkalmas egyének közül választja; d) a szükséghez képest új állások szervezését és azok javadalmazását a város képviselőtestületi közgyűlésének javaslatba hozza; e) a számadásokat felülvizsgálja, a mérleget megállapítja, a várost illető tiszta jövedelmét és rendszerezett javadalmazásokat a közgyűlés jóváhagyása után az illetőknek kiutalványozza; f) a betéteknél a kamatlábat megállapítja; g) az intézet üzletkörének fejlesztése vagy megszorítása és az alapszabályok s az ügykezelés átalakítása tárgyában indítványt tesz; h) az igazgatóság, felügyelő-bizottság, napibiztosok és a tisztikar részére ügyrendet készít, utasításokat ad és a maga ügyrendjét is megállapítja; i) joga van bármikor pénztárvizsgálatot, rovincsolást tartani, a letétek és zálogok megvizsgálását elrendelni; k) rendkívüli kezelési költségek tárgyában határoz s az intézet gazdasági céljaira 400 koronán felül utalványoz; l) az intézet érdekében közeget különös megbízásban, kiküldetésben részesíti, esetleg idegen szakértők igénybevétele iránt határoz; m) a napibiztosok napidiját meghatározza; n) általában az intézet érdekében az elnök, az igazgatóság, felügyelő-bizottság vagy magánosok részéről eléje terjesztett vagy hozzá főlebbeztett ügyekben részint közvetlenül, részint közvetve intézkedik.

14. §. A választmány megalakulásakor a maga kebeléből három évenként, hat évre szóló érvényességgel, választja az igazgatóságot és a felügyelő-bizottságot, kivéve az igazgatót és a hivatalból való tagokat. Az igazgató hat évre választandó. Jelen alapszabályok életbe lépése után 3 év elteltével az igazgatóságnak 7 választott tagja közül 3 sorshuzás után kiesik. Ezután minden 3 évben váltakozva 4 és 3 igazgatósági tag lép ki, mikor a szabályszerű hat évet kitöltötték. A felügyelő-bizottságnak két rendes tagja szintén 3 évenként hat évre választatik, kik közül jelen alapszabályok életbe lépése után három év elteltével az egyik sorshuzás után kilép. Ha valamelyik tag helye meg-

ürül, választás után töltendő be. A kilépő tagok újra megválaszthatók. Ha elhalálozás, vagy más ok miatt a felügyelő-bizottsági, vagy igazgatósági tagság megszűnik, új választásnak van helye. A megválasztott új tagnak működése azonban csak a hat évi időszakra hátralevő részére terjed ki.

15. §. Rendes gyűlést a választmány a félévi s évvégi zárómérleg megállapítása alkalmából félévenként egyszer tart. Rendkívüli gyűlés azonban mindannyiszor tartandó, valahányszor annak összehívása szükséges. Az elnök köteles nyolc nap alatt összehívni, ha az igazgatóság, a felügyelő-bizottság, vagy végre tíz választmányi tag kívánja. A rendes választmányi gyűlések összehívása a tagokkal 24 órával előbb írásban közlendő.

16. §. A választmányi gyűlés tárgyai minden meghívóban közlendők. Érvényes határozat csakis az ekként kijelölt tárgyak felett hozható, kivéve az újabb választmányi gyűlés összehívására vonatkozó indítványt.

17. §. A választmány szavazat-többséggel hozza határozatait és gyűléseiről vagy akadályoztatása esetén egy kinevezett tag, a jelenlévők neveinek felsorolásával jegyzőkönyvet vezet, melyet az elnökön és jegyzőn kívül két választmányi tag hitelesít. A szavazás választásoknál titkosan történik, szavazatlapon általában, folyó ügyekben nyilvánosan történik. Ha csak egy tag is kívánja, a névszerinti szavazás eredménye egyénenként jegyzőkönyvbe veendő.

Érvényes határozat hozatalára a választásokkal egybekötött gyűléseken legalább 20, más gyűléseken legalább 15 tagnak jelenléte szükséges. Szavazatok egyenlősége esetén az elnök is szavaz s az ő szavazata dönt, kivéve a titkos szavazatok egyenlőségét, amely eset ha beállna, a kérdés alatti ügy ugyanazon gyűlésen többé szavazásra nem bocsátható, de a legközelebbi 3 nap alatt összehívandó választmányi gyűlésre halasztandó s ha ezen újabb gyűlésen is szavazatok egyenlősége forogna fenn, sorshuzás dönt. A választmányi gyűlések jegyzőkönyvei tudomásvétel végett Székelyudvarhely város közgyűlése elé terjesztendők. Ugyanazon tárgysorozat felett a második választmányi gyűlésen a jelenlévők, tekintet nélkül a számra, érvényesen határoznak.

18. §. A választmány, az igazgatóság és felügyelő bizottság működése, az előző évi zárószámadás elfogadásával kezdődik s a hatodik zárószámadás jóváhagyásával ér véget.

19. §. Elnök. A takarékpénztár és a választmány elnöke Székelyudvarhely város polgármestere. A polgármester betegsége, szabadságolása vagy a polgármesteri hivatal megüresedése esetén a helyettes polgármester. a) Az elnök a takarékpénztár ügykezelése felett a választmány támogatásával a legfőbb felügyelet és ellenőrzést gyakorolja; b) a választmányt összehívja és ülésein elnököl; c) az ügykezelés ellen a felmerülhető alapos panaszok orvoslása végett a szükséghez képest az igazgatóságnak, a választmánynak, sőt a városi képviselőtestületnek igénybevétele is sürgősen intézkedik; d) az intézeti helyiségben gyakran megjelen s az ügymenetéről személyesen meggyőződést szerez. Az igazgatóság és felügyelő bizottság ülésein résztvehet s tanácskozásaiba befolyhat, felvilágosításokat kívánhat, de szavazatával választmányi gyűléseken csak a 17. §. igazgatósági és felügyelő bizottsági üléseken pedig csak a 27. §-ban foglalt esetben élhet; e) az elnök cégjegyzésre jogosult. Az elnököt az intézet körében kifejtett működéséért, vagy mulasztásáért felelősség terheli.

20. §. Székelyudvarhely város takarékpénztárának igazgatósága az

igazgatóból és 8 igazgatósági tagból áll, kiknek egyike a város tisztviselője, a ki, mint az intézet állandó jogtanácsosa, választás alá nem jön.

21. §. A takarékpénztár feje és képviselője az igazgató. Ő a gondviselője az intézet minden vagyonának, a ki felelősség terhe alatt működik az alapszabályoknak, az ügyrendnek, az utasításoknak pontos megtartása és végrehajtása fölött. Személyes teendői: a) az intézetet képviseli; b) peres ügyekben az intézet jogtanácsosa az ő nevében s az ő általa kiállított meghatalmazás alapján jár el; c) az igazgatósági üléseket ő hívja össze, azokon elnököl, a kérdést szavazásra fölteszi; d) a levelezéseket ő intézi és írja alá; e) az intézet gazdasági céljaira 100 K erejéig utalványoz; f) a napidijásokat és a szolgát fölfogadja és elbocsátja; g) az intézeti tisztviselőknek 48 óráig terjedhető szabadságot adhat s ez idő alatt helyettesikről a 69. §. figyelembe vétele mellett gondoskodik; h) a cégjegyzést a 74. §. értelmében teljesíti; i) a hivatalos órák betartására felügyel.

22. §. Az igazgatóság teendői: a) a kölcsönök és beadványok ügyében határoz s a betétek, valamint a pénzfőlőség ok szerű elhelyezését eszközli, a kölcsönök kamatlábat megállapítja; b) az intézet működéséről a választmánynak félévenként jelentést tesz; c) mindenről hű és pontos nyilvántartást vezet; d) a napibiztosokat lehetőleg a választmány tagjai közül választja és elbocsátja; e) bármikor rovincsolást tarthat s megvizsgálhatja a pénztárakat és letéteket; f) az intézeti tisztviselőknek írásbeli kérelmére, a 69. §. figyelembe vétele mellett 48 órán felül terjedő szabadságidőt engedélyez s ez idő alatt azok kellő helyettesítéséről gondoskodik; g) az intézet alkalmazottjainál tapasztalt hanyagság, visszaélés, vagy hűtlenség esetében a fegyelmi eljárás megindítása iránt jelentést tesz; h) az intézeti tisztviselők munkabeosztása iránt intézkedik; i) az intézet gazdasági céljaira 400 koronáig utalványoz.

23. §. Az igazgatóság a hitelképesség mértékét s a fedezetül ajánlott javak értékét belátása szerint szabja meg s a kölcsönökre vonatkozó határozatát a felekkel szemben megokolni nem tartozik.

24. §. Az igazgatóság megalakulásakor a maga kebeléből igazgatót választ, a ki az igazgatót helyettesíti és a céget jegyzi.

25. §. A városi tisztviselőnek, mint az intézet jogtanácsosának feladata, hogy az igazgatósági üléseken és választmányi gyűléseken jogi véleményét mindazon tanácskozási tárgyaknál, melyeknek elintézése jogi ismereteket feltételez, megokolva előadja, továbbá, hogy a jelzálog hitelnél a telekkönyvi adatok helyessége és a bekebelezés szabályszerűsége felől meggyőződést szerezzen. Jogi véleményéért, valamint minden ténykedéséért, teljes vagyoni felelősséggel tartozik. A jogtanácsos az intézet jogi ügyeit vezeti, három havonként a perek állásáról jelentést tenni köteles; ő az intézet egyik cégjegyzője.

26. §. Az igazgatóság hetenként kétszer, szükség esetén többször is ülést tart. Az ülésekről a jelenlévőknek, s szavazataiknak megjelölésével jegyzőkönyv vezetendő, melyet a jelenlevő igazgatósági tagok aláírnak. Az ülésen az igazgató által föltett kérdésre a szavazás „igen”-nel és „nem”-mel történik. Érvényes határozat hozatalhoz az igazgatóság öt tagjának jelenléte szükséges; rendkívüli üléseknél igazolandó, hogy az igazgatóság valamennyi tagja szabályszerűen volt meghíva. A határozatok szavazat-többséggel hozatnak. Szavazatok egyenlősége esetén annak szavazata dönt, a ki az ülésen az elnöki jogot gyakorolja.

27. §. Az igazgatósági tagok akadályoztatása esetén, ha érvényes határozat másképp nem volna hozható, az ülésre a választmányi elnök is behívandó, s ez esetben egyenlő szavazat mellett az ő szavazata dönt.

28. §. Az igazgatóság oly esetekben, melyekben az intézet veszélyeztetett érdekének megóvása szükségesé teszi, jogosítva van: a) egyezség kötésére; b) ingó és ingatlan értékek részben, vagy egészben való megvásárolására s azoknak az adott viszonyokhoz képest ismét eladására, vagy jövedelmezőbbé tételére; c) telekkönyvileg kekebelezett követeléseknek, engedmény és felülkebelezés útján, az intézet részére való átvételére; d) ingó és ingatlanokra a rendszeres értéken és biztosítékon alul is zálogjog szerzésére.

29. §. Az igazgatóság tagjai a mérleg helyes felállításáért s általában az általuk hozott határozatokért és az intézet körében kifejtett összes működésükért vagy mulasztásukért felelősek s amennyiben ezen határozatuk, működésük vagy mulasztásuk következtében az intézet kárt vállalna, kártérítéssel tartoznak. Oly esetben, amidőn valamely tárgy felett a határozatot nem egyhangúlag, hanem szótöbbséggel hozták, a kisebbségben maradt tagok, ha ellenkező nézeteiket a jegyzőkönyvbe iktatják, felelősséggel nem tartoznak, kivéve, ha az eset a törvénybe, vagy az alapszabályokba ütköző, a mikor a felelősségük csak úgy hárítható el, ha ellenvéleményüket a választmánynak is bejelentették. Utóbbi esetben a választmány döntéséig a határozat végrehajtása felfüggesztendő.

30. §. Az igazgatósághoz lehetőleg írásban intézendő minden az ügykezelés ellen emelhető panasz. Panaszok az elnöknek, az igazgatóság és felügyelő-bizottság bármelyik tagjánál szóval is emelhetők, mely esetben az, kinél a panaszt tették, tartozik az igazgatóságnál bejelenteni és tárgyaltatni. Az igazgatóságnak az ily panaszokra hozott, valamint a személyi és egyéb ügyeket illető határozata a választmánnyhoz terjesztendő.

31. §. A felügyelő bizottság három rendes tagból áll. E bizottságnak a városi számvevő hivatalból tagja és elnöke. a) A felügyelő-bizottság ellenőrzi az ügyvezetés minden ágazatát; e végből jogában áll az ügyek menetéről tudomást szerezni és kötelessége az intézet könyveit, iratait, pénztárát és értéktárát koronként megvizsgálni; b) az évi számadásokat és mérleget megvizsgálja tartozik s a tapasztaltakról a választmánnyhoz félévenként jelentést tesz; c) ha hivatalos működésében a törvénybe vagy az alapszabályokba ütköző intézkedéseket vagy az intézet érdekeit sértő mulasztásokat avagy visszaéléseket tapasztalna, az igazgatósághoz jelentést tesz és ha szükségét látja, a választmányt azonnal összehívja.

32. §. A felügyelő-bizottság tagjai egyetemleges kártérítéssel tartoznak, ha a 31. §-ban megállapított kötelességeit teljesítését elmulasztják.

33. §. A mérleg helyes felállításáért a felügyelő bizottság tagjai az igazgatósággal egyetemlegesen felelősek.

34. §. A takarékpénztár nyilvános jellege a napibiztosok működésében nyer kifejezést. Mint bizalmi férfiak, ők hivatottak arra, hogy a bevételezéseknél és kifizetéseknél az első fokú ellenőrzést gyakorolják, azok szabályszerű elnaplózását aláírásokkal bizonyítják, ekkép az ügykezelés törvényszerűsége felől megnyugtassák s az intézet iránt a bizalmat szilárdítsák. Ez okból a kezelési idő alatt az intézet pénztári helyiségeiben egy napibiztosnak állandóan jelen kell lennie s a napibiztosi könyvet vezetnie.

35. §. Székelyudvarhely város takarékpénztárának tisztikara a főkönyvelőből, pénztárosból könyvelőből áll, kiket a képviselő-testület hivatalukra életfogytig választ. Tagjai a városi nyugdíjintézetnek, tartoznak a választmány által meghatározandó összegű tisztí biztositékot nyújtani, mint városi tisztviselők képviselő-testületi közgyűlésen esküt tesznek s hivatalukból csak fegyelmi uton mozdíthatók el. A tisztviselők kötelesegeinek részletezését a választmány által megállapított ügyrend sorolja fel.

36. §. A takarékpénztár kötelekbe tartoznak: a napidíjasok, kik a szükséghez képest alkalmazandók, a zálogbecsűs, kit az igazgatóság szerződés mellett alkalmaz, végre a szolga, ki az intézeti épületben lakik, s egyszersmind házmester.

37. §. A takarékpénztár céljaihoz képest: I. mint gyűjtő-pénztár elfogad betéteket s azok után kamatot fizet; II. a rábizott pénzeket kölcsön kiadja, elhelyezi vagy befekteti s utánuk kamatot vagy egyéb jövedelmet szed.

38. §. Minden betevő az intézet címével és az alapszabályoknak a betétekre vonatkozó kivonatával ellátott könyvecskét kap, melyben a betevő neve, esetleg a bementett cím vagy jel, a betétösszeg mennyisége számmal és betűvel, a betét napja, a kamatláb, valamint a tőke és kamat fejében teljesített visszafizetések följegyzetnek. Minden betételt vagy visszafizetést a könyvelő, napibiztos és pénztáros aláírásával igazol. A betétkönyvecskék azonkívül a főkönyv betűjével és lapszámával láthatók el.

39. §. A betét legfőbb összege 1 korona.

40. §. A betétek kamatlábát időszakonként a választmány határozza meg és teszi közhirrre. Ha a választmány a régebbi betétekre is a kamatláb leszállítását határozná el: ezt a helyi lapokon kívül a Hivatalos Lapban oly megjegyzéssel köteles közhirrre tenni, hogy a feleknek szabadságukban áll korábbi betéteiket, a kihirdetéstől számított 30 nap alatt felmondani, különben a kamatláb leszállításába beleegyezőknek tekintetnek.

41. §. Hosszabb idejű, vagy nagyobb összegű betéteknél a kamatlábat az igazgatóság egyezség útján állapítja meg.

42. §. A betétek után a kamatozás a betételt követő nappal kezdődik, s a visszafizetést megelőző napig tart, betétkamatra azonban azon betevők, kik betétjüket a felmondásra szükséges idő előtt veszik ki, igényt nem tarthatnak. Fillérek után a betéteknél kamatot nem számít az intézet valamint a kamatfillérek törtszámait figyelembe nem veszi.

43. §. A betett tőke felmondása és visszafizetése, valamint kamatainak kifizetése csak a betéti könyvecské elomutatása mellett eszközölhető.

44. §. Kamatozásnál a hónapok 30 nappal számítatnak.

45. §. A betétek kamatait az intézet félénként és pedig június hó 30-án és december 31-én a tőkéhez csatolja s januárban s júliusban kifizeti. A január és július hónapokban fel nem vett kamatok új betéteknek tekintendők s ezen hónapok első napjától kamatoznak.

46. §. Betétek 400 koronáig felmondásra 3 nap alatt fizettetnek vissza. Magasabb összegű betétek visszafizetéséhez: 400 koronán felül 1000 koronáig 8 napi, 1000 koronán felül 2000 koronáig 15 napi, 2000 koronán felül 4000 koronáig 30 napi, 4000 koronán felül 10000 koronáig 60 napi, 10000 koronán felül 20000 koronáig 90 napi, 20000 koronán felül 40000 koronáig 120 napi, 40000 koronán felül félévi előzetes fel-

mondás szükséges. Az intézet részéről eszközözendő felmondásoknál ugyanezen határidők irányadók. A felmondott betéteket a körülmények szerint az intézet előbb is visszafizetheti.

47. §. Ha egy betevő az ő tulajdonát képező több betétet egyszerre mond fel, azon esetben a visszafizetési határidőt az egyszerre felmondott tőkék együttes összege után számítja az intézet.

48. §. A betét csak azután mondható fel, miután már annyi ideig volt az intézetben, amennyi ugyanazon összegre nézve a felmondási határidő, kivéve, ha előre meghatározott időre történt a betét.

49. §. A felmondott betét kamatozása a felmondás lejáratí napján tul megszűnik.

50. §. Ércpénzek, oly kikötéssel, hogy akár a kamat, akár a tőke ugyanazon pénznemben fizetessék vissza, nem fogadtatnak el.

51. §. Az intézet nem köteles új betéteket elfogadni, ha azokat gyűmölcsözővé nem teheti.

52. §. A betétkönyvecskék névre, címre, vagy jelle szólnak ugyan, de értéküket az intézet az előmutatónak fizeti ki, ha csak a betevő a kivélt saját, vagy más névre, vagy egyéb módon nem korlátozza. A korlátozás a betétfőkönyvbe iktatandó, s a betétkönyvecskére is följegyzendő. Ily fentartással elhelyezett összegek csak az illető félnek, vagy meghatalmazottjának, illetve igazolt jogutódjának fizettetnek ki. Hivatalos letiltás esetén a betét és kamat mindaddig nem fizethető ki, a míg a feloldás ugyancsak hivatalos alakban meg nem történt, vagy a hivatalos kiutalás nem eszközöltetett, de a fizetés ez esetben is csak az igazgatóság külön kiutalására történik. A letiltás és feloldás a betétfőkönyvben, a hivatalos számra való hivatkozással följegyzendő.

53. §. Ha valamely betétkönyvecské elvész s ezt az illető az intézetnél bejelenti, az a betétfőkönyvbe följegyzetik s ennek folytán az ily könyvecskére sem tőke, sem kamatfizetést nem eszközöl az illető pénztár, ha csak annak előmutatója a tulajdonjogát kellőképp nem igazolja. E bejelentés azonban csak 45 napig érvényes, mely idő alatt az illető félnek áll kötelességében a szükséges törvényes lépéseket folytatnia tenni s ezt az intézetnél igazolni; ellenkezőleg a följegyzés érvénye megszűnik.

54. §. Az elveszett betétkönyvecskék megsemmisítése körül ugyanazon eljárás követendő, a melyet magánokiratokra nézve a törvény megállapít. Az eljárás kizárólag az illetékes bíróság elé tartozik.

55. §. Az elveszett betétkönyvecskék megsemmisítésének eszközölhetése végett az illető fél kívánatára betéti könyvkivonat állítandó ki. A jogérvényes bírósági megsemmisítés igazolása után pedig az elveszett könyvnek értékét, a jogosított félnek, a pénztári tisztség, elismervény mellett kifizeti s annak megtörténtét a betétfőkönyvbe bejegyzi. A megsemmisített könyvről másodlat a félnek nem adható. Más esetben az intézet főkönyvi kivonatokat csak akkor állíthat ki, ha azt a bíróság elrendeli vagy az intézet érdeke kívánja.

56. §. A betétek és ezek kamatai 32 év alatt évülnek el. Az elévülés az utolsó betételtől, illetőleg kivétel-től számítva állapítandó meg.

57. §. A betétkönyvecskét a pénztár végelszámoláskor keresztül lyukasztja s ekként megsemmisítve a félnek visszaadhatja.

58. §. A takarékpénztár kölcsönöz arany és ezüst pénzekre, és tárgyakra, ékszerekre, a budapesti tőzsdén árfolyammal bíró állam, vagy hasonló természetű értékpapírokra, biztosítékul alkalmas magán kötvé-

nyekre és okiratokra. Általános szabály, hogy az intézet csak olyan tárgyakat és értéket köteles elfogadni, a melyek értéktáirban alkalmasan elhelyezhetők s a melyeknek valódi értéke rendszeres becslés, vagy a hivatalos tőzsdejegyzék alapján megállapítható, hogy kézi zálognál csak az érték háromnegyed részéig adható kölcsön, hogy drágaságoknál valódi értékül csak a nyers fémérték, az értékpapíroknál csak a folyó érték vehető számba; hogy a kölcsönök legfeljebb hat hónapi időtartamra adhatók, mely határidő azonban a kamatok lefizetése mellett esetről-esetre meghosszabbítható; hogy a kamatok az üzletágnál is előre fizetendők, hogy a kézi zálogkölcsön is törleszthető; hogy végre az ily kölcsönöket a felmerülő és egyéb becslési költségek terhelik. A zálogot betevő fél zálogívet kap, melyen a zálogfőkönyv száma, a zálogtárgyak jegyzéke, becsértéke és azokra adott kölcsönnek mennyisége, úgy a fél által teljesített fizetések, a könyvelő, napibiztos és pénztáros aláírása által igazoltatnak. Ezenkívül a zálogívek tartalmaznia kell az intézet alapszabályainak a kézi zálogüzletre vonatkozó rövid kivonatát. A drágaságokat az intézet hitese becselője becsüli meg s adja át, vagy küldi pecsét alatt, a becsű leltárral együtt, a pénztári tisztségnek. Az átvett drágaságok és a leltár gondosan egybecsomagolva, az intézet, a pénztáros, esetleg a betevő pecsétjével lezárva, az intézet értéktárában nyerne elhelyezést s a kölcsön csak az igazgató vagy helyettese utalványára fizethető ki. Az olyan zálogok, melyeket a lejárat hatánapja után egy hónapig ki nem váltanak, vagy a meghatározott kamatok lefizetése által meg nem hosszabítanak, a helybeli lapokban és közhelyekre kiragasztott külön nyomtatvány által történt hirdetés kelte után legalább 15 nap múlva nyilvánosan elárverezhetők. Azon összeg, mely a vételárból a kölcsöntőke, annak kamatai és díjai és az árverési aránylagos költség levonása után fennmarad, a zálogiv beszolgáltatásáig letétbe helyezendő s az ív beszolgáltatója által fölvehető. Ha a maradék összeg felvételére egy év alatt senki sem jelentkezik, az az intézet tulajdonába megy át. Minden elveszettnek, vagy elidegenítettnek bejelentett zálogívról az intézetben előjegyzést tesznek a zálogfőkönyvben, ha az elvesztő fél az elvesztett ív számát, vagy legalább a zálogosítás napját megmondhatja és az illető zálogot pontosan leírhatja. Ezen előjegyzés után 45 napig a zálog ki nem adható. Ezen 45 nap alatt a bejelentő köteles a megsemmisítési eljárás megindítását igazolni, különben a zálogot az intézet elárverezteteti. Elvesztett zálogokért az intézet azoknak csak becsértéke erejéig nyújt kárpótlást. Olyan zálogokat, melyeket netalán a tulajdonos tudta és akarat nélkül zálogosítottak el, az intézet csak akkor köteles kiadni, ha zálogkölcsönök nézeteljes elgítést nyert.

Ha valamely zálog kiadását hatóságilag tiltották le, azt az intézet köteles addig visszatartani, míg a letiltás alól fel nem oldották, ezt ezen idő alatt sem a zálogiv felmutatójának kiváltásra át nem adhatja, sem a bíróság közbejötténél el nem árvereztetheti. Ezen letiltástól a feloldásig, vagy a bírói árverésig terjedő időre, a takarékpénztárnak a letiltó a kamatokért felelős. Az értékpapírokat a kölcsönt kérő fél átadja a főkönyvelőnek. Az átvett értékpapírokat a pénztári tisztség megvizsgálja s az igazgató utalványára, a törvényes kamatok és díjak levonása mellett, a pénztárnok kifizeti azokra a kölcsönt. Az értékpapírokra kölcsönt nyerő fél, vagy a megbízottja

nyilatkozatot ír alá, melyben kötelezi magát, hogyha az általa fedezetül letett értékpapírok tőzsdei árfolyama a kölcsön tartama alatt 10 százalékkal lejjebb szállana, a hozzá intézett felszólításra 3 nap alatt a hiányzó 10 százalékos összeget kipótolja, mit ha ezen idő alatt nem teljesítene, vagy a lejáratkor értékpapírjait ki nem váltaná, jogot ad az intézetnek arra, hogy azokat eladhassa. Az értékpapírok eladása esetén a takarékpénztár költségeinek és követelésének kielégítése után fennmaradó összeg a zálogiv beszolgáltatásáig letétbe helyezendő s a zálogiv beszolgáltatója által fölvehető. Egy év alatt föl nem vett összeg az intézet tulajdonába megy át.

59. §. A takarékpénztár a felek kérelmére kölcsönt ad a telekkönyvezett ingatlanokra. A felajánlott jelzálog értékét a kölcsönt kérő fél igazolhatja, de az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a leköltendő ingatlanok értékéről, saját közegei által a helyszínen eszközözendő becslés alapján közvetlen meggyőződést szerezhesen. Amennyiben az ily hecslés a kölcsönt kérő beleegyezésével történt, annak költségeit ugyanő előlegesen fedezi. Oly ingatlanok, melyek gyakori és rendkívüli értékhatárlásnak vannak alávetve, kölcsön alapjául csak kivételesen szolgálhatnak. A jelzálogkölcsönök rendszerint részletes visszafizetés feltétele alatt s az intézet részéről felmondás kikötése mellett adhatók. Az adós azonban, az egész vagy maradvány tőkét, felmondás nélkül, időközben is bármikor visszafizetheti. A megszavazott kölcsönt a takarékpénztár csak azon esetben fizeti ki, ha előbb meggyőződést szerzett arról, hogy a kifizetettnek jelzett, vagy kifizetni s törleniigért előző terhek valóban kitöröltettek, vagy azoknak kitörölésére nézve telekkönyvi akadály fenn nem forog, továbbá, arról is, hogy házaknál a tűzbiztosítás igazolva van-e. Sürgős esetekben a bekebelezés helyett elegendő annak telekkönyvi felzettel való igazolása, hogy a bekebelezés végett benyújtott kérvény kedvező elintéztet fog nyerni. A tűzkárbiztosítási díjak pontos fizetése az adós által esetről-esetre igazolandó s az intézet által nyilvántartandó. Mindezekről az intézet jogtanácsosa közvetlen meggyőződést tartozik szerezni s megfelelő esetben a kötvény küldetésére följegyezni, hogy annak értéke „kifizethető”. Jelzálogra adott kölcsönöknél csakis az intézet által szövegezett kötvények használhatók.

60. §. A takarékpénztár leszámolt és visszleszámitol, rendszerint három, kivételesen két jóhitelű, váltóképes egyén, vagy cég aláírásával ellátott, s a leszámítolás napjától számítva rendszeren három, legfeljebb hat havi lejáratra, törvényszerűleg kiállított váltókat, végre kereskedelmi utalványokat és egyéb rövid lejáratu hasonló természetű papírokat. Saját váltók csak a kiállító által előlegesen nyújtott elégséges ingó, vagy ingatlan fedezet mellett számíthatók le. Minden egyes váltónál és mind egyik névre nézve a hitelmértéket az igazgatóság állapítja meg. A leszámítolásoknál a kamat és egyéb díjak előre levonatnak, hosszabítási váltóknál előre fizetendők.

61. §. A takarékpénztár hitelkötvényre ad kölcsönt, ha az intézet által szövegezett s szabályszerűen kiállított kötelezvényt a kölcsönkérőn kívül, két vagy több hitelképes egyén — kik közül legalább egyik székelyudvarhelyi lakos — mint készpénzfizető kezese aláírja.

62. §. A takarékpénztár kölcsönt ad, jelzálogi bekebelezés nélkül, jogi személyeknek is — és pedig: a) községeknek és egyházközségeknek közjavadalmaik lekötése

Ne této vázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal

Beretvás - pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógyszerésznél és dobozzal ingyen postai küldetéssel. — Beretvás Tamás

mellett, amennyiben e részben illetékes felsőbb hatóságnak jóváhagyását felmutatják; b) pénzügyi intézeteknek, részvényes vállalatoknak, egyesületeknek és testületeknek, amennyiben az ily kölcsönért igazgatósági és választmányi tagjaik, esetleg magán vagyonukkal is egyetemleges jótállást vállalnak.

63. §. A takarékpénztár a hozzá előlegesen letéteményezett, vagy javára bekebelezés útján biztosított fedezeti érték ellenében, testületek, magánosok, vagy ezek meghatalmazottjai részére folyószámlára nyílt hitelt adhat. Visszafizetések folyószámlára, egyszerű igazolvány mellett történnek. A hitelösszeg nagyságát, a felajánlott biztosíték szigorú megtartása mellett, esetenként az igazgatóság állapítja meg, valamint a kamatlábat és a felmondási időt is. Ha az ilyen folyószámlára kiadott kölcsön a kellő időben vissza nem fizettetnék, vagy ha az annak alapjául szolgáló értékpapírok tőzsdei árfolyama csökkenne, az 59. §-ban körülírt eljárás foganatosítandó.

64. §. A takarékpénztár a felsorolt üzletágakon kívül: a) vásárol ingatlanokra, vagy közjavadalmakra kibocsátott zálogleveleket, a magyar állam által biztosított vállalatoknak részvényeit és elsőbbségi kötvényeit; b) részt vesz teljes biztosságot nyújtó állami, községi és egyéb nyilvános kölcsönökben, azoknak teljes, vagy részben való elvállalása által; c) elhelyezi fölös pénzeit más szilárd hitelű pénzügyi intézeteknél betét gyanánt; d) részt vehet a képviselőtestületi közgyűlés előzetes engedélyével, a város területén alapított iparvállalatokban és esetleg biztos jövedelmet nyújtó vállalatok alapításában; e) a közgyűlés engedélyével vehet bármily értékpapírt vagy részvényt. Ezen elhelyezési módokhoz csak a közönség hitelígéneinek sérelme nélkül, vagyis az esetben nyulhat, ha tetemesebb pénzfőlőséggel rendelkezik.

65. §. A takarékpénztár a hitelt kereső közönségnek kölcsönüzeteknél a következő kedvezményeket nyújtja: a) A helybeli lakósnak jelzálogos kötvényeit mérsékeltebb kamatláb mellett számítja le; b) a kézi zálog és jelzálog üzletnél, a kamatok pontos fizetése esetén, a tőketörlesztésre koronkét halasztást adhat, ha az intézet érdekeit veszélyeztetve nem látja; c) kivételes esetekben 3 hónapnál rövidebb időre és pedig 30 és 60 napi lejáratra is ad kölcsönt.

66. §. A takarékpénztár, melynek üzletéve a naptári év, félévenként zárja le számadásait s a betétekről és tőkepénzek elhelyezéséről a városi képviselőtestülethez a megelőző félévről kimutatást terjeszt be. Ezen félévi pénztári kimutatásokon kívül az előző év üzleti eredményét feltüntető zárószámadást készít, melynek tartalmaznia kell az intézet forgalmát, nyereség és veszteség számítását s zárómérlegét. A zárószámadás készítésénél a következő szabályok az irányadók: a) hogy az intézet vagyona azon értékben veendő fel, mely az üzleti év utolsó napján az egyes tárgyak értékének megfelel; b) az árfolyammal bíró értékpapírok azon árfolyamban vehetők föl, melylyel azok az üzleti év utolsó napján bírnak, a fölvevő érték azonban a beszerzési árat meg nem haladhatja; c) az alaptőke, tartalékalap a tartozások közé sorozandó; d) a kétes követelések valószínű értékük szerint veendő számításba, a behajthatatlannak pedig leírandók; e) a cselekvő és szenvedő állapot összehasonlításából eredő nyereség és veszteség a mérleg végén világosai kiteendő.

67. §. Az intézet a hűségére bízott pénzt és értéket tűzmentes helyiségben, pénz és értéktáirban, többszörös zár és szoros őrizet alatt tartja. Azon szekrények, melyekben a kötvények és váltók állanak, kettős, a zálogok befogadására szolgáló értéktárak, valamint az értékpapírokat tartalmazó szekrények hár-

mas zárral bírnak. Előbbieknek egy kulcsa az igazgatónál, egy a pénztárosnál, utóbbinak kulcsai közül pedig egy az igazgatónál, egy a pénztárosnál és egy a napibiztosnál áll. A napi forgalomra szánt pénzkészlet elhelyezésére a szintén hármassal zárú kézipénztár szolgál, melynek egy-egy kulcsát a főkönyvelő, napibiztos és pénztáros őrzi. Ezenkívül a betétkönyvek éjszakára szintén tűzmentes szekrényben őrzendők, melynek kulcsai a főkönyvelőnél állanak. A pénztárak tartalék kulcsait az intézet elnöke őrzi s illetőleg a maga felelőssége mellett Székelyudvarhely város házipénztárában, saját és az intézet pecsétje alatt őrizteti.

68. §. A pénztáros helyettesítése esetén, a pénztárban és értéktárakban levő összes értékek előzőleg az igazgatóság két tagja által, a pénztáros és a helyettesítésével megbízott tisztviselő jelenlétében felszámolandók és jegyzék mellett adandók számba, melyet a jelen voltak mindnyájan aláírnak, ugyanezen eljárás követendő, midőn a pénztáros a pénztárt a helyettesítő veszi át.

69. §. A takarékpénztár a közönség számára, minden köznap, a választmány által meghatározott időben nyitva áll.

70. §. Az igazgató az intézet helyiségeiben, a választmány által meghatározott időben naponként hivatalos órákat tart.

71. §. Az intézetnek azon lényegesebb hirdetményei, melyekre nézve a hivatalos lapban való meghirdetés nem kötelező, helyi lapokban teendők közé; emellett falragasz útján is nyilvánosságra hozandók s az intézet helyiségeiben kifüggesztve tartandók. Kevésbé lényeges hirdetményekre és a közönség tájékoztatására szánt intézeti szabályokra nézve elegendő, ha azokat az intézet hirdető táblájára függesztik ki.

72. §. Székelyudvarhely város takarékpénztárának cége, az e részben illetékes székelyudvarhelyi kir. törvényszéknél, mint kereskedelmi bíróságnál, a cégek jegyzékébe beiktatandó.

73. §. Üzletkörében a takarékpénztár céget úgy jegyzik, hogy az intézetnek írott, vagy nyomott címe alá a cégjegyzők két tagja bejegyzett nevét írja. Az e képp történt cégjegyzés az intézet harmadik személyek irányában föltétlenül kötelező. Az intézet céget jegyezni az elnök, igazgató, aligazgató és ezek egyikével a jogtanácsos és főkönyvelő vannak jogosítva.

74. §. A takarékpénztár tisztviselői az intézettel csak jel- és kézi zálog kölcsönt kapnak. Az igazgatóság tagjai váltó kölcsönt kaphatnak ugyan de csak mint elfogadók s oly kezesek aláírása mellett, a kik az igazgatóságnak nem tagjai. Kezesekül kibocsátókul és forgatókul sem az igazgatóság tagjai, sem az intézet tisztviselői el nem fogadhatók.

75. §. Az igazgatóság, felügyelő bizottság és a választmány tagjai közül az, kinek az igazgatósági ülésen, vagy a választmányi gyűlésen személyes ügyét tárgyalják, a tárgyalás alatt jelen nem lehet.

76. §. Igazgatónak meg nem választható, ki a főkönyvelővel, vagy pénztárossal elsőfokú sógorságban, vagy másod fokig rokonságban van.

77. §. Igazgatósági, felügyelő bizottsági tag és napibiztos nem lehet az, a ki más pénzügyi intézetnél fizetési vagy más hasonló minőségű állást foglal el.

78. §. A takarékpénztárnál sem fizetési, sem bizalmi állást nem foglalhat el, a ki csőd alatt áll, büntetett követett el, nyereszkeskedési vágyból elkövetett bűncselekményért vagy lealacsonyító kihágásért elítélve volt, vagy az intézetnél viselt állásából egyszer már elmozdított.

79. §. Az intézet tisztviselői a választmánynak tagjai nem lehetnek, ugyanők más hivatali állást nem viselhetnek.

80. §. Az igazgatóság, a jogtanácsos kivételével, a felügyelő bizottság, a választmány tagjai, a napi biztosok és az intézet tisztviselői kölcsönök közvetítésével nem foglalkozhatnak s a felektől semmiféle cím alatt jutalmat el nem fogadhatnak.

81. §. A pénztáros az intézetben semmiféle pénzt és értéket nem kezelhet.

82. §. A ki a városi képviselő testület tagja megszűnt lenni, az a takarékpénztár választmányának kötelezőből kilépettné tekintendő.

83. §. JAVDALMAZÁSOK.

1. Az igazgató évenként kor. tiszteletdíjat kap és a tiszta évi nyereség három százalékában részesül.

2. Az igazgatóság tagjai fejenként az évi tiszta nyereség egy százalékát jutalekképpen kapják.

3. Az aligazgató ezenkívül évenként kor. tiszteletdíjban részesül.

4. Az elnök tiszteletdíja egy évre korona.

5. A két választott felügyelő bizottsági tagnak tiszteletdíja egy évre fejenként kor. a városi számvevőé szintén korona.

6. Az intézet jogtanácsosának, mint a tkvi ügyek előadójának tiszteletdíja korona.

7. Az intézet tisztviselőinek fizetését, a város képviselőtestületi közgyűlése a szervezési szabályrendeletben állapítja meg.

8. A főkönyvelő s a pénztárnok az évi tiszta jövedelemnek fejenként egy-egy százalékát, a könyvelő s a másodkönyvelő fejenként fél-fél százalékát kapják jutalomképpen.

9. Az igazgatóságot illető százalék a jelenléti díjazás természetével bír, s csak a működési napok arányában fizetetik ki. Az igazgatósági tagoktól a távollét idejére levont esedékes összegek a nyugdíjalap javára számolandók el. A tiszteletdíjak az évi nyereségből, a zárómérleg jóváhagyása után fizetendők ki egy összegben.

85. §. A takarékpénztárnak a 4. §-ban jelzett feloszlása esetén a tartozások teljes kiegyenlítése után fennmaradó vagyona az alapokkal egyetemben Székelyudvarhely város kizárólagos tulajdona marad.

TÖRTÉNET.

Írta: DEMETER DÉNES.

Apja tul az Oceánon
Lehet vagy nyolc éve már,
Dolgozni a vasgyárakba,
Mondják: rendesen bejár.
Azt is mondják hazatérők:
Hogy nagy ur lett belőle,
Arany láncos urrá tette
A régi szeretője.

Ur vagy szegény? — azt nem tudja
E bércek közt senki se,
Hiszen nem irt, pénzt nem küldött,
... Ki tudná mi van vele?
Mikor elment, felesége
Gyönyörű szép asszony volt,
Ma — ha kérde — azt felelik:
Bú megölte, elvirult.

Mikor át lépte házának
Megkoptatott küszöbét,
Kebelére ölelte hőn
Ártatlan kis gyermekét;
Csókjaival öntözte meg
Rózsa piros orcáját
S úgy hagyta el kis faluja
Buzatermő határát.

Hej! az idő nagy gyorsan jár,
Nyolc esztendő is úgy fut,
Még változtat embert, mezőt,
S átalakít egy falut.
Ifjak öregekké lesznek,
Sirba térnek jó anyák,
És sok... sok árva gyermek
A jót, édest siratják.

Nagykarácson ünnepe volt,
Áldott szívek szent fája
Körül állva gyermekektől
Égett ünnepi lángba.
Szegény, gazdag egyformán mind
Angyali jó lelkektől
Kedves ajándékokat vón
Többi nemes szivektől.

Másnap templomozás után
A harang úgy zokogott,
Azt siratta, ki anyjának
A sirhalmán megfagyott.
... Eltemették anyja mellé
Aztán a néma sirba:
Hogy a gyermek jó anyjának
Panaszait elsírja.
(Karácsonfalva.)

A boldog viszontlátás.

Írta: Gál Imre.

Az „x”i tanítóképzőintézet parancsot osztogató csemettyűjét, a sebesen szárnyaló esztendőben, utóljára rázta meg a pedellus. Egykedvűen rángatta és verette az ütemes „szent Antalt”, — Hosszasan — míg egy szálíg kiharangozta a tülekedő pajkos diáksereget az intézetből.

— Akáció, vakáció, aranyos, drága vakáció! Csakhogy itt vagy már áldott vakáció! — kiabálják az eleven tüzesvérű, hazavágyó gyerekek. Vigyen már egyszer az ... morogja a morózus természetű pedellus. Siessenek fiuk, siessenek! ... hunyorgat, a szemüvegét megelégedetten törölgető tanár.

Pár pere, s hol az előbb lüktető élet, zsivajgó lármá, az ábrándok ezer világából kiverődő csevegés volt, — most minden csendes és kihalt.

A konviktus fala hangos a boldogságtól. Mindenik megelégedetten csomagolja össze holmiját, — ki lepedőbe, ki szalmazsákba, akár a párnatokba, — mert hát a régi jó világban nem volt koffer és táská s több ilyen modern utazó szerszám.

Kint az ablaksarokban elfogultan meghuzódva, egy fiú áll szomorúan, szótlanul. Szeme a messze délnyugatra szegeződik. Ő is menne, — ő is elsietne. — Hej! de nagy baj, ha nincs hová! Édes atyját a tüdővész pusztította el. Anyja már régebben pihenő örök álmát. Testvérei mind ott vannak, hol örök boldogság honol honnan vissza jönni senki — de senki sem tud. Lassunkint mind kevesebb — kevesebb diák lesz az intézetben. Szótlanul lótnak-futnak el batyujokkal a kis diák mellett. A boldogság megvakítja az embert! Ki is törődne most a bánkodóval, mikor mindenkinek lelke csordultig tele van a viszontlátás éltető örömeivel.

— Megint busulsz Józsi? Mért nem pakolsz? Megírtam szülőimnek, hogy velem tartasz a vakáción! Ime, itt a levél atyámtól! Szívesen lát! Oh jere már, — tudod sietős az utunk! Szólitja meg révedező pajtását a szentimentalista Sanyi. Mind többen-többen fogják körül és sokáig ostromolják, nógatják Józsit.

Nincs vesztegetni való idő! Megfagysz a farkasordító szobában egyedül! Akarod vagy nem, de viszünk! Ugy-e fiuk? Ugy... Ugy!

Józsi hallgatással felel. Jobbra-balra fordul. Nehéz köny gördül ki hólyagos szeméből. Félre törölgeti. Nehogy észrevegyék a jó pajtások keblének szomorú harcát, míg végre elhatáro-

Rohanva ront az elveszettnek hitt
édes, melengető anyai karok közé.

Pozsonytól Párkány-Nánáig f. évi
december hó 23. 24. és 28-án kü-

Sárbogárdtól Budapest keleti pályaudvarig f. évi december hó 23. 24. 27. 28. és 1910. évi január hó 1. és 2-án I. II. és III. osztályu **kocsikkal** külön személyvonat közlekedik Sárbogárd felé.

1848 eredeti angol, francia és amerikai toalettmódeltek közöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZÁR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytrészt Budapest, V.
Bthory-utca 5. szm.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorba
ellen — — — — —
Borszéki Főkut az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység
ellen — — — — —
Bodoki Matild, alkális savanyuvíz —

Baross, vesebaj ellen — — — — —
Borhegyi hűgőhajtó — — — — —
Boholti, üdítő víz — — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — — —
Felsőláposi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital — — — — —

Horgász, étvágygerjesztő — — — — —
Kásonfőkut-Salutaris jód és lithium tartalma
Rápáti, égvényes ásványvíz — — — — —
Székely-Szelters, idült gyomorba
ellen — — — — —
Sztójkai, cukorbetegség ellen — —

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

10146—1909. tlv. sz.

Hirdetmény.

Lókod község telekkönyve birtokszabályozás (tagosítás) következtében az 1869. évi 2579. I. M. számú rendelet értelmében átalakították, és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás nevezett községben az 1910. évi január hó 17-én fog kezdődni.

Elnélfogva felhívattak:

1. Az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésnél eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tlv. hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határrapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átirásra az 1886. évi 29. t. c. 15—18. §-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ezután jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől esznek, és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvántartásba bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett joguk törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől esznek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Okland 1909. évi december 7-én.

Kelemen Kálmán
kir. albiró.

10145—1909 tlv. szám.

Hirdetmény.

Bágy községének a karácsonfalvi erdő és legelőrésze telekkönyvi birtokszabályozás következtében átalakított, illetve arányosított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra

nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15 és 17 §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-aiban és az 1891. évi XVI. t. c. 15 §-ainak a. pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7 §-a és az 1891. XVI. t. c. 15 § b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1910. évi június hó 22-ig bejáról a tlv. hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvántartási jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16 és 18 §-ainak esetében, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5 és 6 §-iban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1910. évi június hó 22 napjáig bejáról a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása, ill. arányosítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, kik az 1 és 2 p.-ban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. c. szerinti eljárás az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvántartási jogait bár mely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felhatalmazásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt vagyis 1910. évi június hó 22-ig bejáról a tlv. hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvántartási jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Okland, 1909. dec. 7.

Kelemen Kálmán
kir. albiró.

Korpa-eladás. Legjobb minőségű korpa 50 klgr. felüli mennyiségben mm. 12 koronáért zsákkal együtt kapható Fábán József hengerműmalmában Székelyudvarhelyt.

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
vámint gyász-
jelentések,

ugyancsak mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun-
kák izléses ki-
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos ízemre berendezett
könyvnyomdát és könyv-
kötő-intézetet Székely-
udvarhelyt, Kossuth-utca
81. sz. alatt.

Videki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a 'Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régió. bizonyított háziorv., mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényénél, és oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Dávid Domokos
géplakatosmester

Székegyudvarhelyt, Bálint-u. 8. sz. a. (a vasúti állomással szemben)

elvéli mindenféle szakmájába vágó akatosmunkákat, rak-táron tart különböző főzőkályhákat (sparhelt). Bármilyen gépek és egyéb szakmabeli dolgok javítását lelkiismeretesen teljesíti. o o o Méltányos árak. o o o Pontos kiszolgálás.

Magyar királyi államvasutak.

oda Évrényes 1909. október 1-től. Vissza

Vv.	Vv.	Vv.	Téli menetrend.	Vv.	Vv.	Gyv.
8512	8514	8516	I—III, I—III.	8511	8513	I—III, I—III.
—	655	820	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	4730	955
—	—	200	B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126)	605	*1280	—
—	—	854	Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván)	510	*1050	—
—	—	1250	Szentagóta vásártér — — — — —	555	938	—
—	447	1047	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	705	453	958
—	501	1100	Fehéregyháza — — —	653	441	946
—	509	1108	Bún 211 sz. órház — — —	646	433	938
—	526	1120	ind. Héjasfalva (126) — érk.	637	424	929
—	540	1134	Ujszékely 2. sz. órház	619	405	910
—	550	1144	Alsóbódogfalva — — —	610	355	900
—	601	1158	Székelykeresztúr — — —	602	347	852
—	609	1206	Bethfalva 6 sz. órház	553	338	839
—	620	1217	Kisgalambfalva — — —	543	328	828
—	639	1236	Nagygalambfalva — — —	535	320	820
—	654	1251	Bögöz — — — — —	512	257	757
—	707	104	Bikafalva 11. sz. órház	500	245	745
—	723	120	Székelyudvarhely §	445	230	730
—	805	544	ind. Székelykocsárd — — — érk.	616	250	616
201	1025	315	érk. Maros-Vásárhely — — —	740	—	240
436	1087	531	ind. — — — — —	526	—	1210
450	124	553	érk. Déda (Borszék-fürdő) ind.	—	820	—
803	302	905	ind. Küküllőszög — — — érk.	—	534	—
—	902	934	érk. Parajd — — — — —	844	1243	654
—	1035	250	ind. Sepsiszentgyörgy — — — érk.	335	745	150
650	101	1244	érk. Madéfalva — — — ind.	620	1205	425
906	316	523	érk. Gyergyószentmiklós — ind.	342	833	206
1116	344	918	„ Gyimes — — — — —	—	514	1200
1101	435	928	Palanca — — — — —	—	520	1124
—	858	—	ind. Brassó — — — — — érk.	—	—	1002
515	1050	305	Sepsiszentgyörgy — — —	816	159	633
645	110	451	Kézdivásárhely — — —	644	1220	450
856	228	720	érk. Beréczk — — — — — ind.	439	1016	234
1015	—	856	— — — — —	324	855	103

Nyomatott Betegh Pál villan-motoros könyvnyomdát-intézetében Székelyudvarhelyt. 1909.